

Metsän rakenne: latvus- ja kasvillisuuskerrokset

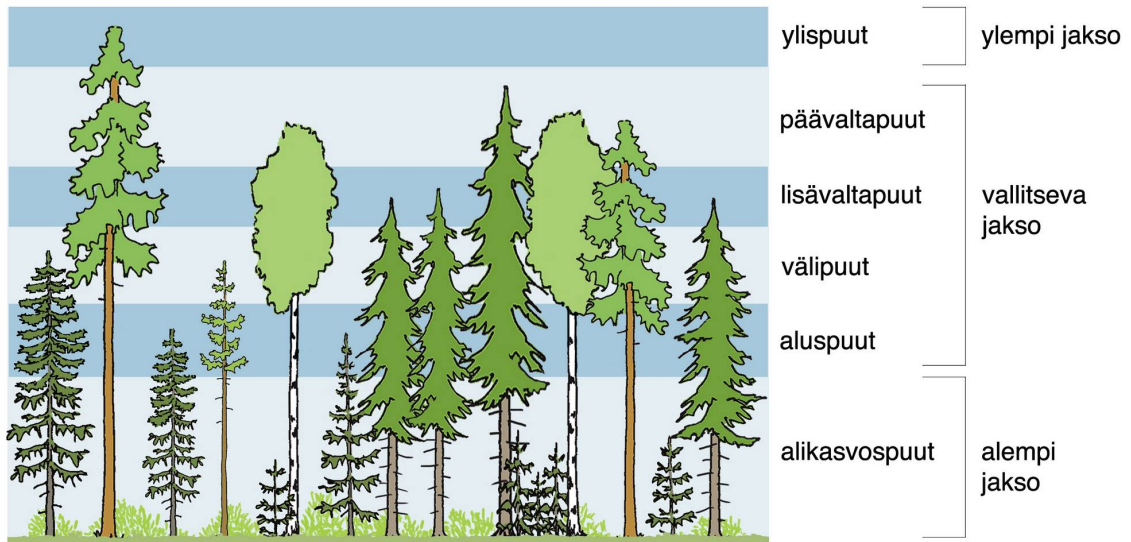

Kaksijaksoinen varttunut koivu-kuusisekametsä. Kuva: © Varpu Kuutti.

Havainnekuvat ja selitteet puuston latvuserroksista ja puujaksoista sekä kasvillisuuskerroksista.

Puuston latvuserrokset ja puujaksot

Puut luokitellaan latvuserrokseen niiden keskinäisen pituuden perusteella. Esimerkiksi harvennuksessa voi tavoitteena olla poistaa tietyn latvuserroksen puita. Puiden luokittelussa voidaan käyttää myös karkeampaa jaottelua eli puujaksoja. Tällöin puut kuuluvat joko ylempään, vallitsevaan tai alempaan jaksoon. Puujaksossa on kyse samankokoisten puiden muodostamasta selvästi erottuvasta latvuserroksesta.

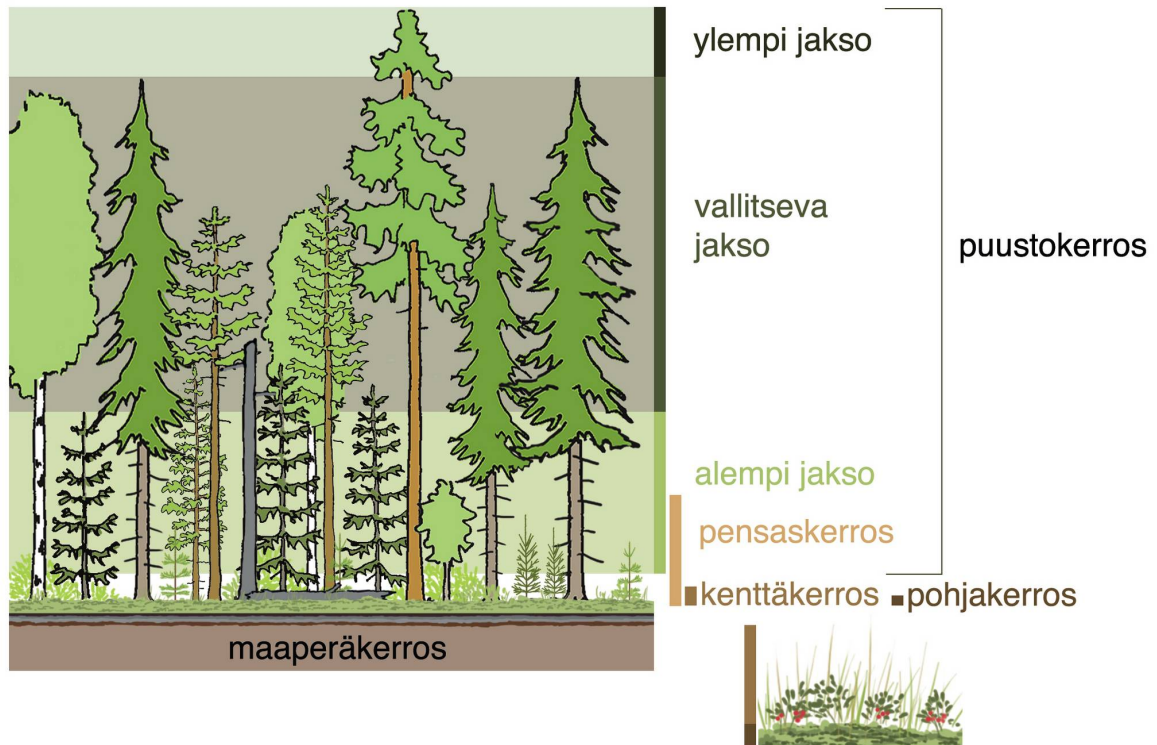

Puuston latvuserrokset ja puujaksot. Kuva: © Juha Varhi.

- **Ylispuut:** yleensä edellisestä puusukupolvesta kasvupaikalle jääneitä yksittäisiä puita. Esimerkiksi edellisissä hakkuissa säästettyjä säästöpuita tai siemenpuita. Ylispuut ovat vallitsevaa jaksoa selvästi pidempiä puita.
- **Päävaltapuut:** metsikön pisimmät valtapuut. Päävaltapuut ja lisävaltapuut muodostavat yhdessä vallitsevan latvuserroksen.
- **Lisävaltapuut:** puiden latvukset ovat päävaltapuita heikommin kehittyneitä ja pituus 80–90 % päävaltapuiden pituudesta.
- **Välipuut:** puiden pituus on 70–80 % päävaltapuiden pituudesta ja latvukset ovat isompien puiden aiheuttaman sivuvarjostuksen johdosta kehittyneet heikosti.
- **Aluspuut:** Puut, joiden latvukset ovat sekä sivulta että ylhäältä varjostettuja ja sen vuoksi vieläkin heikommin kehittyneet kuin välipuiden latvukset ja joiden pituus on enintään 70 % päävaltapuiden pituudesta.
- **Alikasvospuut:** Alikasvoksella ymmärretään useimmiten taimikokoisia puita eli keskiläpimitta rinnankorkeudella on alle 8 cm tai valtapituus on männyllä ja kuusella alle 7 metriä ja koivulla alle 9 metriä.
- **Ylempi jakso:** Vallitsevaa jaksoa selvästi pidempi puusto erotetaan ylispuustoksi, jos sen käsittely poikkeaa vallitsevan jakson puuston käsittelystä (esimerkiksi tuleva ylispuiden poisto).
- **Vallitseva jakso:** puut, joita ensisijaisesti kasvatetaan. Tähän sisältyy päävaltapuut, lisävaltapuut, välipuut sekä aluspuut.
- **Alempi jakso:** vallitsevan jakson alapuolella oleva nuorempi ja lyhyempi puusto eli alikasvospuut. Alikasvoksella ymmärretään useimmiten taimikon kokoisia puita. Alikasvos erotetaan omaksi jaksokseen etenkin silloin, kun alikasvospuustolla on merkitystä metsikön uudistamisessa tai alikasvos muuten vaikuttaa metsikön tulevaan käsittelyyn.

Metsän kasvillisuuskerrokset

Metsäekosysteemistä voidaan erottaa erilaisia kasvillisuuskerroksia sekä maaperän kerroksia. Metsanhoidolla on näihin erilaisia vaikutuksia. Ekologisessa tarkastelussa metsikön rakenne käsittää myös lahoppuut.

Metsän kasvillisuuskerrokset. Kuva: © Juha Varhi.

- **Puustokerros:** elävän puuston muodostama kerros.
- **Pensaskerros:** pensaiden ja niihin kokonsa puolesta verrattavien puiden muodostama kerros.
- **Kenttäkerros:** varpujen, ruohojen, heinien sekä alle 50 cm korkeiden puiden ja pensaiden taimien muodostama kerros.
- **Pohjakerros:** Sammalten ja jäkälien muodostama kerros.
- **Maaperäkerros:** maankamaran osa, joka peittää kallioperän. Maaperäkerroksessa kasvaa kohteesta riippuen kasvien juuristoa, sieniä, rihmastoja, bakteereja, levää ja pieneliöitä.
- **Alikasvospuut:** Alikasvoksella ymmärretään useimmiten taimikokoisia puita eli keskiläpimitta rinnankorkeudella on alle 8 cm tai valtapituus on männyllä ja kuusella alle 7 metriä ja koivulla alle 9 metriä.

Määrittelyt perustuvat [Suomen metsäkeskuksen sanastotyöhön](#).

Lue lisää samasta aiheesta: Metsätilan hoito | [Metsänhoidon käsitteet ja luokittelut](#)